

Hayvanların

ŞAŞIRTAN

Dünyası

Tutku Yayınevi

İçindekiler

Önsöz	11
BÖLÜM 1	
HAYVANLARIN İLGİNÇ ÖZELLİKLERİ	
Miskin Koala	15
İtalyan Asıllı Tarantula	18
Kamufraj Ustası Bukalemun	21
Karada Hantal, Suda Çevik Timsah	23
Evsiz Barksız Yarasa.....	27
Atla Yarışabilen Ayı	30
Uzun Ömürlü Kaplumbağa	33
Acımasız Karadul.....	35
Uykucu Salyangoz.....	37
Uçmaktan Yorulmayan Sinekkuşu.....	39
Okyanusların Katili Orka (Katil Balina)	41
Kıtlık Getiren Çekirge.....	43
Kümemdeki Tavuk	45
Çok Az Uyuyan Zürafa.....	46
Gecelerin Efendisi Baykuş.....	49
Yalnızlığı Seven Kaplan	52
Okyanusların Devi Mavi Balina.....	55
Sevimli Panda.....	58
Sazanların Akrabası Acı Balık.....	61
Denizlerin Aykırı Canlısı Denizatı	62
Çöl Antilobu Addaks	66

Kurumlu Hindi	68
Jentilmen Albatros	70
Açgözlü Anakonda.....	72
Dansı Seven Kobra Yılanı	75
Postacı Güvercinler	78
Baba Düşkünü Arapamya.....	81
Yüreklere Korku Salan Köpekbaliğı.....	83
Koca Gözlü Cadımaki.....	87
Yaygaracı Matılar.....	90
Koşucu Devekuşu Emu	93
Kendi Hâlindeki Köryılan	95
Yırtıcı Kedi Jaguar	96
Çingene Yengeci Çağanoz.....	98
Dikenli Topaç Kirpi.....	100
İlginç Kafalı Çekiç Balığı.....	103
Bıkıp Usanmadan Uçabilen Deniz Kırlangıçları	105
Obur Karıncayiyen	106
Aydınlığı Sevmeyen Mağara Semenderi.....	108
Dönerboyunlu Kuşlar	110
Evrime Meydan Okuyan Hamam Böcekleri.....	111
Hem Denizde Hem Karada Görebilen	
Dörtgöz Balığı	113
Bronzlaşabilen Domuz.....	115
Uçuş Rekortmeni Boğazlı Kırlangıç.....	117
Boksör Kanguru	120
Zarif Kuğu	124
Mükemmel Yüzücü Geyik.....	126
Can Yakan Eşek Arısı.....	130
Çamur Banyosundan Hoşlanan Gergedan	132

İkiyönlü Kertenkele	135
İpeğin Hammaddesi İpek Böceği.....	137
Mis Kokulu İspermeçet Balinası	139
Tünel İşçisi Köstebek.....	141
Geveze Papağanlar	144
Maratoncu Penguenler	147
Keskin Gözlü Akbabalar	150
Dalgıç Ördekler.....	152
Yırtıcılıklarıyla Ünlü Piranhalar	155
Dayanıklı Foklar.....	158
Temizlikçi Karidesler.....	161
Güzel Sesli Kanaryalar	164
Kavgacı Su Aygırları	166
Gösterişli Flamingolar	170
Cana Yakın Muhabbet Kuşları.....	173
Koruma Altına Alınan Deniz Kaplumbağaları	175
Ürkek Ağaçkakanlar.....	178
Oyuncu Susamurları.....	181
Buzlar Ülkesinin Beyaz Devleri.....	184
Çöldeki Hayata Ayak Uyduran Develer	187
Sinsi Avcı Mürekkkepbalığı	190
İtaatkâr Dostlarımız Atlar	193
Denizlerin Neşesi Yunus Balıkları	196
Yaşam Azmi Güçlü Akrepler.....	199
İğrenç Kokulu Kokarca	202
Harem Sahibi Denizaslani	205
Havyarı İle Nam Salan Mersin Balığı.....	208
Atların Akrabası Pijamalı Zebralar.....	210
Gürültücü Müzisyenler Ağustos Böcekleri.....	214
Doğanın Gizemi Ateş Böcekleri.....	216

Su Dünyasının İlginç Türü Akciğerli Balıklar	220
Baraj Mühendisleri Kunduzlar.....	223
Eşi Benzeri Olmayan Ornitorenk	226
Doymak Bilmeyen Peygamberdevesi.....	230
Rengârenk Balıkçıl Kuşları	233
Kuşların En Akıllıları Kargalar.....	235
Taklitçi Tarla Kuşu	238
Atletik İmpala	240
Hırçınlaşabilen Ren Geyikleri	242
Hızlı Koşu Rekortmenleri Çitalar	244
Haberci Arılar.....	247
Kendi Uygarlıklarını Kuran Karıncalar	249
Kan Emici Pireler	253
Süslü Püslü Lir Kuşu.....	255
Zıplayamayan Filler	257
Usta Dövüşçü Devekuşu	260
Ürkütücü Çıgıllıklar Atan Tazmanyalı Canavarı	262

BÖLÜM 2

ÜNLÜ HAYVANLAR

Adwaitya	267
Akıllı Hans.....	269
Balina Aydın.....	272
İncatus	274
Jumbo	276
Hoover	280
Layka	282
Ham	285

BÖLÜM 3

İLGİNÇ HAYVAN HABERLERİ

Kamikaze Karıncalar.....	289
--------------------------	-----

Sanatsever İnekler.....	291
Radarlı Güveler.....	292
Fizik Profesörü Kelebekler.....	294
Dizel Yakıtlı Kuşlar.....	296
Su Taşıyıcı Çöl Tavukları	298
Suda Yürüyen Kertenkele.....	301
Yürüyen Balık	302
Dalgıç Örümcekler	303
Soluğunu Tutabilen Armadillo.....	305
Savaş Uzmanı Sekreter Kuşu	306
Kalkan Kullanan Yengeçler	307
Deniz Altında Binbir Surat Bir Ahtapot.....	308
Kendini Fener Olarak Kullanan Balık.....	311
Gri Balinaların Doğum Perhizi	314
Karada Kullanmak İçin Oksijen Tüpü Olan Balık.....	315
Ailesinden Vazgeçmeyen Örümcek Türü	317
Laterna Çalan Başlıklı Maymun.....	318
KAYNAKÇA	320

ÖNSÖZ

Dünya, insanların yanı sıra pek çok hayvana ve bitkiye de ev sahipliği yapıyor. İnsanoğlunun hükümrانlığında geçen yeryüzü hayatı, içinde barındırdığı gizemlerle pek çok bilim adamının ilgisini çekmeye devam ediyor. Daha geçenlerde okyanusta ortaya çıkan ve hiç ölmeyen denizanası örneğinde olduğu gibi, daha pek çok canlı insanoğlunun bitmek bilmeyen merakından binlerce yıldır saklanmayı başarıyor.

Hayvanlar da tıpkı bizler gibi içinde buldukları yaşama uyum sağlamak, tehlikelerden korunmak, türlerini devam ettirmek, karınlarını doyurmak için türlü yollar öğreniyorlar. İçinde buldukları ortam koşullarında ayakta kalmaya çalışırken, doğanın onlara armağan ettiği pek çok sihirli özellikten de yardım aldıkları bir gerçek. Nasıl ki insanlar soğuktan korunmak için kat kat kıyafetler giyiyorsa, antilop da rüzgârdan korunmak amacıyla boynuzlarıyla toprağa açtığı çukura kafasını gömüyor ve rüzgârın dinmesini bekliyor. Bizlerin savaş günlerinde yiyecek depolamaları gibi develer de vücutlarında depoladıkları yağ sayesinde susuzluğa günlerce dayanabiliyorlar. Onlar hayat üzerine bizim gibi düşünerek çare üretmek yerine, doğanın onlara verdiği özelliklerle yaşamlarını sürdürmeye devam ediyorlar.

Çevremizde gördüğümüz, pek çoğumuzun tadını sevdiği tavukların bile inanılmaz özelliklere sahip olduğunu biliyor muydunuz? Bilinmeyen canlılar bir yana, bildiğimiz, ismini duyduğumuz ya da her gün gördüğümüz hayvanlar, aslında çoğumuzun bilmediği sırlar barındırıyor. Bahçemizde yaşayan bir salyangozun 12 yıl uyduğunu duysanız ne derdiniz? Şaşırtıcı değil mi? Pek çoğumuz yabancı olamadığımız bu hayvanla ilgili herhangi bir bilgiye sahip değiliz. Aynı şekilde bir ayının bir at kadar hızlı koşabildiğini, katil balinaların aslında yunus balığı olduğunu, timsahların renk körü olduklarını, kaplumbağaların 200 milyon yıldır bu gezegende yaşadığını, bir ipek böceğinin kozası için ördüğü ipeğin yaklaşık iki kilometre olduğunu duymuş muydunuz?

Evet, çevremizdeki hayvanlar bizimle ortak yaşamı paylaşıyorlar da haklarında çok az bilgiye sahip olduğumuz bir gerçek. İlerleyen sayfalarda karşınıza çıkacak olan hayvanların ilginç özelliklerini okudukça hem şaşıracak, hem de hayatta kalma sırlarını öğreneceksiniz.

Hayvanların İlginç Özellikleri

MİSKİN KOALA

**KOALALAR O KADAR TEMBELDİRLER Kİ,
NEREDEYSE TÜM YAŞAMLARINI
AYNI AĞACIN ÜZERİNDE GEÇİRİRLER.**

Dünyanın en tembel hayvanlarından biri olarak bilinen Koala, Avustralya'ya özgü, otçul, keseli ve ağaçta yaşayan bir memelidir. Oyuncak bir ayağa benzeyen yapısıyla oldukça sevimli görünen bu hayvanlar, Avustralya'nın batı kıyıları boyunca ve ormanları besleyecek kadar yağışın bulunduğu iç kesimlerde yaşar. Güney Avustralya koalaları, kürkleri yüzünden yirminci yüzyılın başında büyük bir katliama uğramış ve sayıları oldukça azalmıştır.

“Koala” adının nereden geldiği bilinmemekle birlikte, Aborijin dilinde “su içmeyen” anlamına geldiği oldukça sık söylenen bir şeydir. Gerçekten de koalalar çok nadiren su içerler. Suya ihtiyaçları olmadığı için değil; temel besin maddeleri olan okaliptüs yapraklarından ihtiyaçları olan tüm suyu aldıkları için ayrıca su içmeye gerek duymazlar. Sadece yapraklarda yeter-

li nemin bulunmadığı kuraklık dönemlerinde ve hastalandıklarında suya ihtiyaç duyarlar.

Vücut yapıları buldukları çevreye oldukça iyi uyum sağlayan koalaların, kol ve pençeleri geniş gövdeli okaliptüslere kolaylıkla tırmanmalarına yardımcı olur. Ön ayaklarındaki ilk iki parmakları diğer üç taneden ayrıktır ve kendi vücudumuzu düşünürsek bu iki tane başparmakları olduğu anlamına gelir. Pençeleri ağaçların yumuşak ve düzgün gövdelerine çengel gibi saplanabilen bu hayvanlar ağaç dallarını rahatlıkla kavrayabilir ve dallara sarılarak kolaylıkla tırmanabilir. Ancak koalaların özellikleri bunlarla sınırlı değildir; oldukça ilginç başka özellikleri de vardır:

Okaliptüs yaprakları yüksek miktarda lif ve çok az da protein içerir. Bu yapraklarda güçlü kokulu yağlar, fenolik bileşimler ve birçok memeli için zehirli sayılabilecek siyanür niteliğinde maddeler de bulunur. Başka hayvanlara oldukça zarar verebilecek yapıya sahip bu maddeler, koalanın vücudunda ze-

hir etkisini kaybeder. Çünkü koalanın çok özel bir sindirim sistemi vardır. Bu özelliği ile “Minyatür Bir Biyokimyasal Fabrika” olduğu söylenebilir.

Diğer memeliler gibi koala da, okaliptüsün ana maddesi olan selülozu sindiremez. Ancak bu işlemi, onun için selülozu sindirebilen ve koalanın körbağırsağında yaşayan mikroorganizmalar yaparlar. Bu kör bağırsak, kalın bağırsağa açılır ve oldukça büyüktür. Öyle ki körbağırsak toplam bağırsak uzunluğunun beşte birini oluşturur.

Daha önce de belirtildiği gibi, koalanın tek besin kaynağı okaliptüs yapraklarıdır. Bu ise hayvanın karbonhidrat gereksinimini, mikroorganizmaların selülozu sindirmesiyle karşılaması anlamına gelir. Bu da mikroorganizmalar olmadan koalaların yaşamlarının mümkün olmadığını apaçık kanıttır.

Ayrıca uykucu olmalarıyla karikatürlere, filmlere ve dizilere sıkça konuk olan koalalar, dünyanın gerçekten de en tembel hayvanlarından. Neredeyse tüm yaşamlarını aynı ağacın üzerinde geçirebilirler. Yedikleri yapraklar bitse bile başka bir ağaca geçmek yerine, aynı ağaçtaki yaprakların yeniden büyümesini beklerler.

İTALYAN ASILLI TARANTULA

**TARANTULALAR İKİ BUÇUK YIL BOYUNCA
YİYECEKSİZ YAŞAYABİLİRLER.**

İnsanoğlunu en fazla korkutan, gizemiyle en fazla merak uyandıran hayvanlardan biri olan Tarantula, pek çok filmde, kitapta, belgeselde karşımıza çıkar ve değişik özellikleriyle bizi hem büyüler hem de içimizin ürpermesine neden olur. Genelde tropikal ormanlara ve Amerika'ya ait olduğu düşünülen Tarantula, sanılanın tam aksine, Avrupa'ya aittir ve adını İtalya'nın Taranto kentinden alır. Kuzey ve Güney Amerika'da yaşayan iri ve kıllı örümceklere de Tarantula denir; ancak gerçek Tarantula, Güney Avrupa'da yaşayandır.

Yaklaşık 2,5 cm uzunluğunda ve kıllarla kaplı olan Tarantulalar, avlarını ağ örüp beklemek yerine peşinden koşarak yakalarlar. Tarantula, ihtiyaççı olan besini kendi türdeşlerinden sağlar. Etçil bir hayvandır ve diğer örümcekleri yer. Yapı olarak yalnız ve özgür hayvanlardır. Bir dış kabuğu olan, ayaklarıyla koku ve tat alan, başında diş ve gözleri dışında sekiz bacak, iki kol, bir de mide barındıran iri ve tüylü

bir Tarantula, elbette insanlara ürkütücü gelir. Fakat çok korkulan bu hayvan, sanıldığıının aksine durup dururken insanlara saldırmaz. Tabii birçok Tarantula türü son derece çevik ve saldırgan olduğu gibi, ısılmaktan da kaçınmaz.

Güney Amerika'nın kuzey kesimlerindeki büyük ormanlarda yaşayan bazı Tarantula cinsleri, dünyanın en büyük örümcekleri olarak ün kazanmışlardır. Yaklaşık yarım kilo ağırlığında olan bu canlılar, ergin iriliklerine on yılda erişirler ve yaşama süreleri yirmi yıldır. Gövdeleri 9 cm, bacaklarının kapladığı alan 25 cm çapında olabilir. Hantal yapıda olmalarına rağmen ani ataklar yapabilirler.

Dişi Tarantulalar binlerce yumurta bıraksalar da, çıkan yavruların sayısı oldukça azdır. Yavruların birçoğu asalak sineklere, eşekarılarına ve kemirgenlere yem olduklarından dolayı çok azı büyüyebilir.

Tarantulanın kılları insan derisine batarsa ya da herhangi bir yolla göze kaçarsa büyük acılara ve yanmalara sebep

olur. Fakat buna rağmen Tayland'da yaşayan yerli kabileler, yöreye özgü Tarantulaların kollarını yaktıktan sonra etlerini yerler. Çünkü Tarantula bir besin deposudur. Öyle ki, vücudunda depoladıkları sayesinde iki buçuk yıl boyunca yiyeceksiz de yaşayabilirler.

KAMUFLAJ USTASI BUKALEMUN

**BUKALEMUNLARIN DİLLERİ VÜCUTLARINDAN
İKİ KAT DAHA UZUNDUR.**

Renklerini değiştirmeleriyle ünlü olan bukalemunlar, eski dünya kertenkelelerinden olarak tanımlanırlar. İki cins ve 90 türü olan bu tuhaf hayvanın en yaygın cinsi kuzeyde yaşayan temsilcisidir ve kuzey Afrika, güney İspanya, Portekiz, Malta, Arabistan Yarımadası'nın kuzeyi, Hindistan ve Seylan'da bulunur. Çoğu bukalemunlar 15-30 cm uzunluğunda orta büyüklükte kertenkelelerdir; fakat Madagaskar ve Afrika'da uzunlukları 80 cm.yi bulan büyük türler de vardır.

Bukalemunların dili, diğer kertenkelelerde olduğu gibi yarık şeklindedir. En büyük özelliği dilinin ağzından büyük bir hızla çıkabilmesi ve vücut uzunluğunu da aşan bir mesafeye ulaşabilmesidir. Dilin ucu avı yakalar ve ağza doğru çeker. Bu da avlanma alanını büyük ölçüde genişletir.

Bukalemunun rengini değiştirebilme yeteneği çok ilginçtir. Genel olarak gri olan derisinin rengi, bulunduğu yere göre değişebilir. Renk değişiminin nedeni, deri altında siyah, sarı ve beyaz renk gözelerinin olmasıdır. Çok yavaş hareket e-